

ORTAÖĞRETİM DÜZEYİ MÜZİK DERSLERİNDE KULLANILAN OKUL ÇALGILARI ve BU ÇALGILARIN ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARIN İNCELENMESİ

Yasemin KARATAŞ*

İlgim KILIÇ**

Öz

Bu araştırmanın amacı; ortaöğretim düzeyi müzik eğitiminde kullanılan okul çalgılarının ve bu çalgıların öğretiminde karşılaşılan sorunların belirlenmesidir. Araştırmanın örneklemini Kayseri ilinde bulunan merkez ilçelerdeki, MEB'e bağlı devlet okullarında müzik dersini yürüten müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yönteminden faydalanılmış ve bulgular yorumlanmıştır. Araştırma sonunda, ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretim programını gerçekleştirme konusunda yetersiz kaldığı, müzik derslerinde kullanılan çalgıların çok kısıtlı olduğu, öğretmenlerin ve öğrencilerin ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılması amacıyla blok flüt dışındaki çalgıları edinmekte güçlük çektikleri öte yandan derslerde kullanılacak olan farklı okul çalgılarının müzik derslerine olan ilgiyi arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda, orta öğretim düzeyi müzik derslerinin çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirilebilmesi için öğrenciler blok flüt dışında kullanabilecekleri okul çalgılarına yönlendirilmeli, çalgı edinebilmeleri için veli ve okul idaresinin desteği alınmalı ve öğrencilerin farklı okul çalgılarına karşı beğenileri artırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, çalgı eğitimi, okul çalgıları.

* Arş. Gör., Adiyaman Üniversitesi Devlet Konservatuarı, ykaratas@adiyaman.edu.tr

** Doç. Dr., Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ilgimkilic@gmail.com

THE INVESTIGATION OF THE SCHOOL INSTRUMENTS USED IN MUSIC COURSES AT SECONDARY SCHOOLS and THE PROBLEMS FACED WHILE TEACHING THOSE INSTRUMENTS

Abstract

The purpose of this research is to determine the school instruments used in secondary school music education and to identify the problems encountered in teaching of these instruments. Music teachers who work in state schools affiliated to MNE in Kayseri province constitutes the population of the research, and the sample is constituted of music teachers who conduct music lessons in public schools in the central provinces of Kayseri. Semi-structured interview technique was used in the study. In the analysis of the data, the descriptive analysis method was used and the findings were interpreted. In this study, it was found that instruments used in secondary schools' music lessons are inadequate to implementation of the curriculum; the instruments used in music lessons were very limited; teachers and students had difficulty in accessing instruments other than block flute for using music classes in secondary schools, on the other hand using different school instruments in the classes were found to increase the interest in music lessons. In line with these results, to perform the secondary education level music course in terms of instrument education dimension, the students should be guided to use school instruments apart from block flute; the support of parents and the school administration should be obtained for making students to get the instruments and the students' appreciation towards different school instruments should be increased.

Keywords: Music education, instrument training, school instruments.

1. GİRİŞ

Ülkemizde müzik eğitimi okul öncesi dönemde başlayarak lise düzeyine kadar eğitim alan bireylerle gerçekleştirilen eğitim türüdür. Milli eğitim kurumlarına bağlı olan okullarda gerçekleştirilen müzik eğitimi, öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimi açısından büyük önem taşımakta ve bu nedenle müzik dersleri ortaöğretim düzeyinde zorunlu olarak okutulmaktadır. Ortaöğretim düzeyinde müzik eğitiminin gerçekleştirilmesiyle bu dersi alan bireylerin bilişsel duyuşsal ve devinişsel olarak hedeflenen davranışlara ulaşmaları ve bu alanlarda gelişimlerinin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Müzik eğitimi bilişsel açıdan

öğrencilerin zihin gelişimlerine katkı sağlamakta, duyuşsal olarak duygu alanlarının gelişimine yardımcı olmakta ve devinişsel olarak da kas gelişimi açısından büyük katkılar sağlamaktadır. Müzik dersi öğretim programında yer alan bu hedef davranışların gerçekleşmesi bu dersi alan öğrencilerin gelişimleri açısından olumlu dönütler alınmasına olanak sağlamaktadır.

“Okul ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğine öğretim programı adı verilmektedir” (Demirel, 2009: 6). Müzik eğitimi, müzik dersi öğretim programı doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. “1994 ilköğretim kurumları müzik dersi öğretim programı; ünite/konu, konulara ilişkin hedefler, hedef davranışlar (bilişsel-duyuşsal-devinişsel) öğrenme-öğretme durumları, sınav-ölçme durumları, değerlendirme işlemlerinden oluşmaktadır. Müzik öğretim programı öğrenciye kazandırılacak özellikleri yani müzik öğretimi ile erişilecek hedefleri, bu davranışlardan öğrenciye kazandırmak için gerekli etkinliklerden oluşan öğretim durumlarını, davranışların öğrenciye kazandırılıp kazandırılmadığı ve hedefe erişilip erişilmediğini ortaya çıkarmak için gerekli bilgileri elde etmeye ilişkin etkinliklerden oluşan sınav-ölçme durumlarını, programın sağlamlık ve etkililik derecesini belirlemek ve öğrenci, öğretim programı, [öğretici/öğretmen/öğretim elemanı] hakkında yargıya varmak için gerekli ilke, ölçüt ve işlemleri, yani değerlendirmeyi kapsar.” (Özgül, 2009: 612). Ortaöğretim düzeyi müzik eğitimi, müzik dersi öğretim programına uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Bu süreçte gerçekleştirilen müzik eğitiminin bazı boyutları bulunmaktadır. Müzik eğitimi; ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, çalgı eğitimi ve müziksel beğeni eğitimi boyutlarından oluşmaktadır. Ortaöğretim düzeyi müzik eğitiminde büyük bir yere sahip olan çalgı eğitimi de bu süreç içerisinde uygulanmaktadır.

Çalgı eğitimi; bir ya da birden çok çalgının kullanılmasıyla, genellikle bireysel, bazen de toplu olarak yapılan, bireyi çalgı aracılığıyla yetiştirme, geliştirme, müzik alanında ve müziksel anlamlarda içeriği bulunan istendik davranışlar hedeflenen ölçüde kazandırabilme eğitimi olarak nitelendirilebilir (Kurtuldu, 2007: 10). Çalgı eğitimi aracılığıyla bireyler sahip oldukları becerileri geliştirmekte, daha disiplinli ve düzenli bir çalışma alışkanlığına sahip olmakta ve sosyal açıdan ilişkiler kurabilme konusunda kolaylıklar yaşamaktadırlar. Konuyla ilgili olarak, Tanrıöver ve B. Tanrıöver yaptıkları bir çalışmada, çalgı eğitiminin disiplinli çalışma alışkanlığı kazandırdığını vurgulamışlardır (2015: 555). Bilindiği gibi; “öğrenilen teorik bilgilerin kesinlikle uygulamaya dönüşmesi gereklidir. Uygulamaya dönüşmeyen bilgiler kalıcılığını yitirebilmektedir” (Toptaş, 2008: 5). Çalgı eğitimi müzik eğitiminde teorik bilgileri uygulamaya geçirmede oldukça etkili bir yoldur. Bu nedenle çalgı eğitimi de ortaöğretim düzeyinde gerçekleştirilen müzik eğitiminin kalıcı olması açısından büyük bir öneme sahiptir.

Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde verilen çalgı eğitiminde öğretmenlerin amacı öncelikli olarak kullanılan okul çalgılarını çocuklara sevdirebilmektir. Çalgıyı ve çalgı eğitimini sevmek, çalgı öğretiminde kolaylık sağlayacak en büyük faktörlerden biridir. Öğrencinin sevdiği bir okul çalgısını isteyerek kullanması sonucunda teknik bilgileri vermek daha da kolaylaşacak, bunun sonucunda hem öğretmen açısından hem öğrenci açısından verimli ve eğlenceli bir müzik dersi işlemek mümkün olacaktır. Öğrencilerin farklı okul çalgıları kullanmaları da derslere olan ilgilerini artırıp, müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunun doğru olarak gerçekleşmesine yarar sağlayacaktır. Konuyla ilgili olarak Levent ve Umuzdaş'ın (2013) yaptığı bir çalışmada; müzik derslerinde farklı çalgıların kullanımı öğrencilerin derse karşı olan tutumlarını olumlu yönde etkilemektedir sonucuna ulaşılmıştır. Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde öğrencilerin derse karşı olumlu tutumlar sergileyebilmelerini sağlamak amacıyla öğrencilerin

kolaylıkla çalabilecekleri Orff çalgılarını kullanmaları faydalı olmaktadır. Orff çalgıları aracılığıyla müzik dersi alan öğrencilerin derslere aktif katılımları ve müzikal açıdan gelişimleri sağlanmaktadır. Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılacak olan Orff çalgılarını; “Çubuklu çalgılar (*glockenspiel* (*kariyon*), *ksilofon*, *metalofon*), derili çalgılar (*davul*, *büyük trampet*, *el trampeti* (*kasnaklı trampet*), *def*, *bongo*), ritim çalgıları (*ritim çubukları*, *ahşap blok trampet* (*ritim kutusu*), *dil trampeti*, *kastanyet*, *zil*, *çelik üçgen*, *kaynana zırlıtısı*, *marakas*, *kazımalı (sürtmeli) çalgılar / tır-tır*)” (Ekici, 1998: 31) olarak sıralanabilir. Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılacak diğer okul çalgılarını da; “blokflüt, bağlama, elektronik org, gitar, melodika, mandolin, piyano” (Bozkaya, 2001: 100) olarak sıralamak mümkündür. Konuyla ilgili olarak Öcal (2014)’ın “İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Öğretim Programında Uygulanan Blok Flüt Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Ankara ili örneği)” adlı yüksek lisans tezinde, ikinci kademe müzik dersi öğretim programında yer alan bazı konuların blokflüt üzerinde uygulanmasında yetersiz kaldığı ve müzik dersi öğretim programında yer alan kazanımların öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine uygun olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca müzik ders kitaplarının blok flütü öğretmede yetersiz olduğu ve blokflütün çalgı eğitimi için uygun olmadığını ifade eden öğretmenlerin ise ağırlıklı olarak hortumlu melodika, mandolin, Orff çalgıları, org gibi çalgıların diğer bir seçenek olarak kullanılacağı sonucuna varılmıştır. Daha önce yapılan araştırmadan da anlaşılacağı gibi ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları yeterli düzeyde kullanılmamakta ve kullanılan çalgılarında öğretimi sürecinde bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu da müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştirmek açısından olumsuzluklara neden olabilmektedir. Bu bakımdan yapılan araştırma ortaöğretim düzeyinde gerçekleştirilen müzik derslerindeki çalgı eğitimi sürecinde karşılaşılan problemlerin tespitine ve çözümüne olanak sağlaması açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, ortaöğretim düzeyi müzik

öğretim programında okul çalgılarının kullanılıp kullanılmadığını ve ortaöğretim düzeyi müzik öğretim programındaki hedefe ulaşip ulaşmadığını tespit etmek, araştırmaya katılan öğretmenlerin ortaöğretim düzeyi müzik eğitiminde kullanılan okul çalgılarına yönelik görüşlerini belirlemek, okulların araç-gereç bakımından donanımlı olup olmadığını tespit etmek açısından önemlidir.

Yukarıdaki görüşler ışığında bu araştırmada, ortaöğretim düzeyi müzik eğitiminde kullanılan okul çalgılarının ve bu çalgıların öğretiminde karşılaşılan sorunların belirlenmesi, tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının, müzik dersi öğretim programını gerçekleştirmedeki yeterliliği araştırmaya değer bir problem olarak görülmüştür. Araştırmanın alt problemleri şu şekilde sıralanmaktadır:

- Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde hangi okul çalgıları kullanılmaktadır, öğrencilerin bu çalgılara karşı olan yaklaşımı ve çalgıları edinebilme durumları nasıldır?
- Ortaöğretim düzeyi müzik eğitiminde kullanılan müzik dersi öğretim programında okul çalgıları öğretimine yeteri kadar zaman verilmekte midir?
- Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde müzik öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları ve bu çalgıların öğretiminde karşılaşılan sorunların derinlemesine betimlenmesi amaçlandığı için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından görüşme tekniğiyle gerçekleştirilmiş ve veriler

betimsel olarak çözümlenmiştir. Araştırmada kullanılan ölçme aracı öğretmen görüşme formudur. Görüşme, bireylerin deneyimlerine, görüşlerine, tutumlarına ilişkin bilgi edinmede kullanılan veri toplama aracıdır. Veri toplama aracında bulunan görüşme soruları alan yazında bulunan bilgiler doğrultusunda ortaöğretim düzeyinde öğretmenlik yapan müzik öğretmenleri için geliştirilmiştir. Görüşme formunda, ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde hangi çalgıların kullanıldığı, öğrencilerin bu çalgılara karşı olan yaklaşımları, müzik dersi öğretim programında okul çalgılarına ne ölçüde yer verildiği ve öğretmenlerin çalgı eğitimini gerçekleştirirken karşılaştıkları sorunlar konulu sorular yer almaktadır.

2.2 Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, Kayseri ilindeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda müzik dersini yürüten müzik öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise Kayseri ilinde bulunan merkez ilçelerdeki Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda müzik dersini yürüten müzik öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmada, nitel veri toplama tekniklerinden görüşme tekniği kullanılarak, 16'sı kadın 9'u erkek olmak üzere 25 müzik öğretmeninden derinlemesine ve ayrıntılı olarak bilgi toplanmıştır. Öğretmenlerin ortaöğretim düzeyinde gerçekleştirilen müzik derslerini yürütmeleri göz önünde bulundurulmuştur.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında nitel araştırma yöntemlerinden, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu amaçla müzik öğretmenleriyle bireysel görüşmeler yapılmış, görüşmeler yapılırken katılımcıların onayı alınarak kayıt cihazı kullanılmıştır. Görüşmeler katılımcıların belirlediği zaman diliminde ve

kayıt yapılabilecek bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Görüşme soruları katılımcılara aynı sözcüklerle ve aynı tonlamada sorulmuştur. Görüşmeler araştırmacının kendisi tarafından gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen görüşme kayıtları bilgisayar ortamına aktarılarak çözümlenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen nitel veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Betimsel analiz, derinlemesine analiz gerektirmeyen verilerin işlenmesinde kullanılırken, içerik analizi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını gerektirir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 89). Yazılı metin haline getirilen müzik öğretmenlerinden alınan görüşler doğrudan alıntılar halinde yazılmış ve frekansları alınmıştır. Görüşme verileri raporlaştırılırken var olan durum tanımlanarak betimlenmiştir. Görüşme yapılan müzik öğretmenlerinin görüşlerini belirtmek ve var olan durumu okuyucunun daha iyi anlamasını sağlamak için doğrudan öğretmenlerin görüşlerine de yer verilmiştir.

Araştırma verileri toplanırken öğretmenlerin katılmaya istekli oluşları dikkate alınmış ve yönlendirme yapılmadan sorular sorulmuştur. Hazırlanan görüşme formunun araştırmacının amacına ne ölçüne yönelik olduğunu, anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliğini kontrol etmek amacıyla alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanların önerileri doğrultusunda görüşme formu düzenlenmiştir. Görüşme aşamasında katılımcılardan onay alınarak ses kayıt cihazı kullanılmış, gerektiğinde ek sorular sorularak veri kaybı engellenmiştir. Elde edilen veriler doğrudan bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Ayrıca, verilerin inandırıcılığını artırmak için toplanan verilerden elde edilen bulguların tutarlılığı kontrol edilmiştir. Araştırma kapsamında görüşme yapılan öğretmenlerden alınan yanıtlara da araştırma bulgularında yer verilmiştir.

3.BULGULAR

Bu bölümde ortaöğretim düzeyindeki müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının müzik dersi öğretim programını gerçekleştirmedeki yeterliliği hakkında öğretmen görüşleri değerlendirilmiş, elde edilen nitel verilerin analiz edilmesiyle ulaşılan bulgulara tablolar aracılığıyla yer verilmiş ardından tablolar da yorumlanmıştır.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Bulgular

Görüşme Yapılan Öğretmenin Ana Çalgısı	f	%
Piyano	5	20
Yan Flüt	5	20
Keman	5	20
Gitar	3	12
Mandolin	2	8
Bağlama	2	8
Ud	3	12
Kullanabildiği Okul Çalgıları	f	%
Bütün Okul Çalgıları	24	96
Yok	1	4
Mezun Olduğu Okul Türü	f	%
Eğitim Fakültesi	14	56
Güzel Sanatlar Fakültesi	8	32
Alan Dışı	2	8
İlköğretmen Okulu	1	4

Görüşme yapılan öğretmenlerin ana çalgıları, çalabildikleri okul çalgıları, mezun oldukları okul türü ve mezun oldukları okul türüne ait bulgular Tablo 1’de sunulmuştur. Tabloda görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğretmenlerin ana çalgılarının 5’ini (%20) piyano; 5’ini (%20) yan flüt; 5’ini (%20) keman; 3’ünü (%12) gitar; 2’sini (%8) mandolin; 2’sini (%8) bağlama; 3’ünü(%12) ud oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 24’ü (%94) bütün okul çalgılarını kullanabilirken, öğretmenlerden yalnızca biri (%4) hiçbir okul çalgısını

kullanamamaktadır. Bu bilgilerden yola çıkılarak öğretmenlerin kullandıkları çalgılar, okul çalgıları kullanımıyla doğrudan ilişkilidir.

Mezun oldukları okul türü açısından incelendiğinde ise görüşme yapılan öğretmenlerin 14'ü (%56) Eğitim Fakültelerinden; 8'i (%32) Güzel Sanatlar Fakültelerinden; biri (%4) ise İlköğretmen okullarından mezun olmuştur. Bunun yanı sıra öğretmenlerin 2'sinin (%8) ise alan değişikliği ile müzik öğretmenliği yaptıkları saptanmıştır. Görüşme yapılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun eğitim fakültelerinin müzik öğretmenliği bölümlerinden mezun oldukları görülmektedir.

3.1.Alt Probleme İlişkin Bulgular

3.1.1. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarıyla İlgili Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, "Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde hangi okul çalgılarını kullanmayı tercih ediyorsunuz?" sorusuna Tablo 2'de belirtilen yanıtları vermişlerdir. Ayrıca konuyla ilgili bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö2; "*Şu anda melodika çalıyorlar. Aslında bize blok flüt öngörülüş fakat blokflüt hem parmakları yerleştirmek açısından, hem de çocukların becerisi açısından zorlandığımız bir çalgı olduğu için bu sene melodika kullanmayı tercih ettik. Melodika çalıyorlar, bende onları orgla destekliyorum.*" Ö3; "*Arada ritim çalgıları kullanmaya çalışıyorum. Fakat sınıflarda çok gürültü olduğu için kullanamıyoruz.*" Ö7; "*Okullarda blok flüt çaldırıyoruz. Bir de öğrencilerin katkılarıyla para toplayıp Orff çalgılarından marakas, kastanyet, parmak zil, küçük tefler, ksilafon aldık. Onlarla da arada sırada derslerimizi işliyoruz.*" Ö23; "*Hiçbirini çaldırmak istemiyorum. Blok flüt aldırmak istemiyorum. Blok flüt çaldırmamamdaki en önemli etkenlerden biride şu çocukların günlük yaşantılarındaki, evlerindeki, beyinlerindeki müzikle, flütle çalınan şarkılar veya*

batı müziğindeki tampere sistemin bizim müziğimizi ifade etmede yetersiz kalmasıdır.”

Tablo 2. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarıyla İlgili Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	F	%
Yalnızca blok flüt kullanıyorum.	Ö3-Ö4-Ö5-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11- Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17- Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö24- Ö25	21	84
Okul çalgılarından blok flüt ve melodika dışında bir çalgı kullanılmıyor.	Ö3-Ö4-Ö5-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11- Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17- Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö24- Ö25	21	84
Kullanımı daha kolay olan melodikayı tercih ediyorum.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö10-Ö11-Ö16- Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö25	12	48
Çalgı almak için imkanlarımız yeterli değil.	Ö3-Ö6-Ö8-Ö10-Ö15-Ö19-Ö25	7	28
Öğrencilerin kendi yaptıkları marakasları kullanıyorum.	Ö6-Ö8-Ö14-Ö16-Ö18-Ö19-Ö24	7	28
Ritim çalgılarını kullanırken gürültü olduğundan dolayı her zaman kullanmıyorum.	Ö2-Ö3-Ö7-Ö13-Ö15-Ö21	6	24
Ritim çalışmaları yapabilmek için marakas, küçük davul, tef, kastanyet kullanıyorum.	Ö2-Ö3-Ö7-Ö11-Ö12-Ö21	6	24
Çalgı kullanmıyorum.	Ö23	1	4

Tablo 2’de görüldüğü gibi, 21 (%84) öğretmen okul çalgısı olarak blok flüt kullandıklarını ve okul çalgılarından blok flüt ve melodika dışında bir çalgı kullanmadıklarını, 12 (%48) öğretmen kullanımının daha kolay olduğunu ve çocukların daha çok tercih ettikleri melodikayı kullandıklarını, 7 (%28) öğretmen çalgı edinebilmek için imkanların yeteli olmayışını ve öğrencilerin kendi yaptıkları marakaslarla ritim çalışmaları yaptıklarını, 6 öğretmen (%24) ritim çalışmaları yapabilmek için marakas, küçük davul, tef, kastanyet... gibi okul çalgılarını kullandıklarını ve ritim çalgılarını kullanırken gürültü olduğundan

dolayı her zaman kullanamadıklarını, 1 öğretmen de (%4) (Ö23) okul çalgıları kullanmayı tercih etmediğini belirtmiştir.

Tablo 2'deki bulgulardan yola çıkarak araştırma kapsamında görüşme yapılan öğretmenlerin ifadelerine göre okullarda blok flüt eğitimi yaygındır, bunun yanı sıra kullanımı daha kolay olan melodika ve vurmali çalgılar da ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan çalgılardandır. Tablo 2'den de anlaşıldığı gibi ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının yalnızca blok flüt ve melodikayla sınırlı olduğu, bunun dışında kullanılan okul çalgılarının ise çok kısıtlı ölçüde kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca okullarda müzik odalarının ve okul çalgılarının olmayışı, imkânların yetersiz oluşu da çalgı eğitimin çok verimli geçmemesine etken olarak düşünülmektedir.

3.1.2. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarına Karşı Öğrencilerin Yaklaşımıyla İlgili Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, "Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına karşı öğrencilerinizin yaklaşımı nasıldır?" sorusuna tabloda belirtilen yanıtları vermişlerdir. Ayrıca konuyla ilgili bazı öğretmen görüşlerine de yer verilmiştir. Öğretmenlerden bazılarının özgün ifadeleri şu şekildedir:

Ö3; "Tabii ilgiye göre değişiyor, ilgili olan öğrenciler çalgı eğitimi uygulamalarını çok seviyor. Sınıfa adım attığımda çalabilmek için her şeyi yapıyorlar. Ama ilgisiz olan öğrenciler zaten bütün derslere karşı ilgisiz. Genel anlamda iyi bir şeyler başarmanın mutluluğunu yaşıyorlar." Ö7; "En çok ritim, Orff çalgılarını kullanmak istiyorlar. Onları getirdiğimiz zaman çok neşeli oluyorlar açıkçası, keyifleri yerine geliyor. Ritim çalışmalarını çok seviyorlar. Çünkü seslerin inceliği ve kalınlığı ile ilgili çalışmaları, çalmayla ilgili olan çalışmaları el becerisi olan çocuklar yapabiliyor. Daha başarılı oluyorlar. Sesin kalınlığını, inceliğini ayarlayamayan çocuklar tonalite algılaması olmayan öğrencilerde sıkıntılı oluyor

ama Orff çalgılarında yeteneği olan olmayan bütün öğrenciler katılıyor ve bundan da olumlu sonuç alabiliyoruz. Daha çok verim alıyoruz açıkçası... Fakat sekizinci sınıf öğrencileri ergenlikten döneminden dolayı blok flüt çocuk çalgısıdır düşüncesine sahipler. Özellikle okula ilk geldiğimde hiç blok flüt eğitimi almamış sınıflarda "Hocam biz çocuk muyuz? Flüt çalacağız." gibi bir söylem oluyordu. Tabii bu öğrencilerin tamamında değildi ama genelde sekizinci ve yedinci sınıflarda karşılaştığımız bir tepkiydi bu. Onun dışındaki çocuklar çalgı konusunda istekliler."

Tablo 3. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarına Karşı Öğrencilerin Yaklaşımıyla İlgili Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Kullanılan çalgılara karşı ilgisiz olan öğrenciler var.	Ö1-Ö2-Ö5-Ö8-Ö9-Ö12-Ö13-Ö15-Ö17-Ö19-Ö21-Ö22-Ö23	13	52
Kullanılan çalgılara karşı ilgili olan öğrenciler var.	Ö3-Ö4-Ö6-Ö7-Ö10-Ö11-Ö14-Ö16-Ö18-Ö20-Ö24-Ö25	12	48
Çalgı çalarken zorlandıkları için ilgisizler.	Ö1-Ö2-Ö5-Ö8-Ö9-Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21	10	40
Sadece Orff çalgılarına karşı çok ilgililer (marakas, küçük davul, tef, kastanyet...).	Ö2-Ö6-Ö7-Ö11-Ö12-Ö15-Ö17-Ö22	8	32
Sekizinci ve yedinci sınıftaki öğrencilere göre alt sınıflardaki öğrenciler daha ilgili.	Ö7-Ö10-Ö14-Ö16	4	16

Tablo 3'te görüldüğü gibi; 13 (%52) öğretmen öğrencilerin ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına karşı ilgisiz olduklarını, 12 (%48) öğretmen öğrencilerin ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına karşı ilgili olduklarını, 10 (%40) öğretmen öğrencilerin çalgı çalarken zorlandıkları için okul çalgılarına karşı ilgisiz olduklarını, 8 (%32) öğretmen öğrencilerin sadece Orff çalgılarına (marakas, küçük davul, tef, kastanyet...) karşı ilgili olduklarını ve 4 (%16) öğretmen de alt sınıftaki öğrencilerin sekizinci ve yedinci sınıftaki öğrencilere göre daha ilgili olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3'te görüldüğü gibi; öğrencilerin büyük oranla ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılmakta olan okul çalgılarına karşı ilgisiz oldukları görülmektedir. Derslerde kullanılan okul çalgılarına ilgisi olmayan öğrencilerin aksine bu çalgılara karşı ilgili olan öğrencilerinde çoğunlukta olduğu görülmektedir. Öğrenciler derslerde kullanılan okul çalgılarını kullanırken zorlandıkları için bu çalgıları kullanmak istemiyor olabilirler bunun dışında okullarda kullanılabilecek Orff çalgıları öğrencilerin derslere olan ilgilerini artırabilir. Öğrencilerin müzik derslerindeki çalgı kullanımına karşı ilgisiz olmaları durumu bu dersin olumlu olarak işlenmesini engelliyor olabilir. Ayrıca yıllardır blok flüt ve melodika kullanan sekizinci ve yedinci sınıf öğrencilerinin yeni çalgılarla tanışmak istedikleri düşünülmekte ve bunun aksine alt sınıflarda öğrenim gören öğrencilerinde müzik derslerinde kullanılan çalgılarla yeni karşılaşmaları bu çalgılara karşı ilgi duymalarını sağlıyor olabilir. Küçük sınıflarla gerçekleştirilen çalgı eğitiminin olumlu yönde olduğu düşündürmektedir.

3.1.3. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarını Öğrencilerin Edinebilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, "Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını öğrencilerinizin tamamı edinebiliyor mu?" sorusuna tabloda belirtilen yanıtları vermişlerdir. Ayrıca konuyla ilgili bazı öğretmen görüşlerine de yer verilmiştir. Öğretmen görüşleri şöyledir:

Ö9; "Çok cüzzi olduğu için edinmeleri gerekiyor ama yeterince sorumlu olmadıkları için temin etmiyorlar, getirmiyorlar. Bir sınıfta otuz, kırk öğrenci varsa yirmi tanesi getiriyor, yirmi tanesi getirmiyor. Ö19; "Edinebiliyorlar. Alım gücü açısından ve akort gerektirmediğinden blok flütü zorunlu tuttuk. Edinemeyene de biz destek oluyoruz."

Tablo 4. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarını Öğrencilerin Edinebilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%	
Orff çalgılarını edinemiyorlar (marakas, ksilafon, küçük davul, tef, kastanyet...).	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	25	100	
Blok flüt öğrencilerin edinebiliyor.	kullanıyoruz, tamamı	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö7-Ö8-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö21-Ö22-Ö24-Ö25	20	80
Blok flüt öğrencilerin edinmiyor.	kullanıyoruz, tamamı	Ö6-Ö9-Ö14-Ö20	4	16

Tablo 4'te görüldüğü gibi, 25 (%100) öğretmen öğrencilerin blok flüt ve melodika dışındaki Orff çalgılarını edinemediklerini, 20 (%80) öğretmen çalgı eğitiminde blok flüt kullandıklarını, öğrencilerin tamamının blok flütü edinebildiklerini ve 4 (%16) öğretmen de çalgı eğitiminde blok flüt kullandıklarını ve öğrencilerin tamamının edinemediğini belirtmiştir.

Tablodaki verilerden öğrencilerin, blok flüt ve melodika dışındaki okul çalgılarını edinemedikleri görülmektedir. Öğretmenlerin tamamı bu konuda hem fikirdir. Blok flütün ekonomik olması, hacminin küçük olması, kolay ulaşılabilir ve kolay çalınabilir olması nedeniyle diğer okul çalgılarına göre daha çok tercih edildiği yorumu yapılabilir. Öğrencilerin farklı okul çalgıları edinmiyor olması, ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde çalgı eğitiminin olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilir. Ayrıca, ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde okul çalgısı olarak çoğunlukla blok flüt ve melodika kullanıldığı, öğrencilerin diğer okul çalgılarının edinemedikleri ve çalgıları tanıyamadıkları görülmektedir. Bu durumun sonucunda okul çalgılarına yeterince yer verilmediği yorumu yapılabilir.

1.4.Öğrencilerin Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarından En Çok Hangilerini Kullanmak İstediklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, “Öğrencileriniz, ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarından en çok hangilerini kullanmak istiyorlar?” sorusuna tabloda belirtilen yanıtları vermişlerdir. Konuyla ilgili bazı öğretmen görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Ö2; “Melodika biraz daha kolay geliyor, birde üstünde notaları yazdığı için, çocukların ilgisini çekiyor.” Ö7; “Orff çalgılarıyla, en azından bir marakasla, bir zilli defle ders işlendiği zaman çocukların dersle etkileşimi belki yüzde seksen artıyor diyebilirim. Mesela o derste işleyeceğimiz parçada bütün öğrencilerin parmakları havada “Öğretmenim ben çalabilir miyim? Öğretmenim ben çalayım vb. derse büyük bir katılım sağlanıyor. Fakat bunu her zaman yapamıyorsunuz bal yiyen baldan bıkar derler. O çalgıyı da her zaman kullanırsak çocuklar aşına oluyor ve o duygu yavaş yavaş sönmeye başlıyor. O yüzden ara ara kullanmak daha iyi oluyor. Her ders değil de arada bir kullanmak daha avantajlı, daha yararlı bir durum.”

Tablo 5. Öğrencilerin Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarından En Çok Hangilerini Kullanmak İstediklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Çalımı kolay olduğu için melodika kullanmak istiyorlar.	Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö8-Ö11-Ö14-Ö20-Ö22-Ö24-Ö25	12	48
Okul çalgılarının dışında (piyano, gitar, keman, bağlama...) bir çalgı kullanmak istiyorlar.	Ö1-Ö7-Ö8-Ö9-Ö13-Ö18-Ö19-Ö21-Ö23	9	36
Orff çalgıları (marakas, ksilafon, küçük davul, tef, kastanyet...) kullanmak istiyorlar.	Ö1-Ö7-Ö9-Ö12-Ö15-Ö21-Ö24	7	28

Tablo 5'te görüldüğü gibi, öğretmenlerden 12 (%48) tanesi öğrencilerin daha kolay çalabildiği melodikayı tercih ettiklerini, 9 (%36) öğretmen öğrencilerin okul çalgılarının dışında (piyano, gitar, keman, bağlama...) bir çalgı kullanmak istediklerini ve öğretmenlerden 7 (%28) tanesi de öğrencilerin Orff çalgıları (marakas, ksilafon, küçük davul, tef, kastanet...) kullanmak istediklerini belirtmişlerdir.

Elde edilen verilerden yola çıkılarak, öğrencilerin ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde Orff çalgılarını da kullanmak istedikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin müzik derslerinde her zaman kullandıkları çalgıların dışında farklı okul çalgıları kullanmaları müzik dersini daha ilgi çekici ve eğlenceli hale getirebilir. Bununla birlikte, öğrencilerin kolaylıkla kullanabildikleri melodikayı ve okul çalgılarının dışında kullanılabilecek olan bağlama, keman, gitar vb. çalgıları kullanmak istemeleri derse karşı ilgilerini artırabilir. Ayrıca Orff çalgıları kullanımının daha kolay oluşu, müziksel yetenek gerektirmeyişi ve öğrencilerin zorluk yaşamamaları sonucunda müzik dersine karşı olan ilgilerinin de artabileceği düşünülebilir. Çevik (2007)'in de bahsettiği gibi; Orff çalgıları 4 – 5 yaş gurubu çocukların bile çalabileceği çalma kolaylığına sahip olması (çocuğun yeteneğine göre) ile bu çalgıları hemen çalabilmeleri, bildikleri melodiyi çalgıda bulmaya çalışmaları, tınların dikkat çekici olması, yaratıcılıklarının gelişmesinde ve derslere ilgili olmalarında büyük rol oynamaktadır.

3.1.5. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Teminine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, “ortaöğretim düzeyi müzik eğitimi uygulamalarında kullanılan okul çalgılarının temini yeterli midir?” sorusuna tabloda belirtilen yanıtları vermişlerdir. Ayrıca konuyla ilgili bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Ö8; “Okul çalgıları temini yeterli değil. Okulda şuan hiçbir çalgı yok. Öğrenci almadığı sürece okulda bulunduracağımız, ek olarak derslerde kullanacağımız hiçbir çalgı yok. Zaten müzik odamızda yok. Bazı okulların bu konuda imkânları var, fakat bizim okulumuzda bu yok. İdarenin desteği de yok; çünkü okulumuzda müzik odası açacak bir oda yok. Resim odası var, teknoloji tasarım odası var fakat müzik odası için sınıf yok. Geçen senede yoktu. Açıkçası okul küçük, Sınıf yetersiz.” Ö11; “Çocuklar alabildiği için benim açımdan yeterli.”

Tablo 6. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Teminine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Çalgı temini konusunda idarenin desteği olmuyor.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	25	100
Okul çalgıları temini yeterli değil. Kendim getirmeye çalışıyorum.	Ö1-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	22	88
Okul çalgıları temini yeterlidir.	Ö2-Ö11-Ö19	3	12

Tabloda görüldüğü gibi, görüşme yapılan öğretmenlerin tamamı (%100) okul çalgılarının temin edilebilmesi için idareden hiçbir destek göremediklerini, öğretmenlerden 22’si (%88) ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının temininin yeterli olmadığını ve çalgıları kendilerinin temin ettiklerini ve 3 (%12) öğretmen de ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları temininin yeterli olduğunu belirtmişlerdir.

Tablodaki verilerden ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarına gerekli ölçüde sahip olunmadığı, öğretmenlerin çalgılarını dersliklere getirdikleri, bir müzik odasına sahip olunmadığı için okul çalgılarını muhafaza edebilecek ya da okul çalgılarının rahatlıkla kullanabileceği bir ortamın olmadığından müzik derslerinin olumsuz yönde etkilendiği yorumu yapılabilir. Elde edilen verilerden yola çıkılarak idarenin müzik derslerine olan katkılarının

yetersiz bulunduğu görülmüştür. Müzik öğretmenlerinin okul idarelerinden müzik dersleri ve müzik derslikleri için destek göremedikleri belirlenmiştir. Müzik odalarının ve okul çalgılarının eksikliği nedeniyle müzik dersi olumsuz yönde etkilemektedir yorumu yapılabilir.

3. 2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

3.2.1. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programındaki Okul Çalgıları Öğretimine Ayrılan Zamanın Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, “Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programında okul çalgıları öğretimine ayrılan zaman yeterli midir?” sorusuna tablo 7’de belirtilen yanıtları vermişlerdir.

Tablo 7. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programındaki Okul Çalgıları Öğretimine Ayrılan Zamanın Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Öğretim programında okul çalgıları için ayrılan zaman yeterli değil. Sadece flüt öğretimine yer verilmiş.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	24	96
Çalgı öğretimi için belirlenen konular yüzeysel ve kısıtlı.	Ö1-Ö2-Ö9-Ö10-Ö12-Ö13-Ö14-Ö19-Ö20-Ö21	10	40
Teorik konular ağırlıklı.	Ö3-Ö8-Ö13-Ö14-Ö17-Ö19	6	24
Öğretim programında okul çalgıları için ayrılan zaman yeterli.	Ö18	1	4

Tablo 7’de görüldüğü gibi, öğretmenlerden 24’ü (%96) ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programında okul çalgıları için ayrılan zamanın yeterli olmadığını ve müzik dersi öğretim programında yalnızca blok

flüt öğretimine yer verdiklerini, 10 (%40) öğretmen çalgı öğretimi için belirlenen konuların yüzeysel ve kısıtlı olduğunu, öğretmenlerden 6 (%24) tanesi öğretim programında ağırlıklı olarak teorik konuların yer aldığını ve bir öğretmen (%4) ise; öğretim programında okul çalgılarına ayrılan zamanı yeterli bulduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 7’de görüldüğü gibi, öğretmenlerden yalnızca bir tanesi öğretim programındaki okul çalgılarına ayrılan zamanı yeterli bulmaktadır. Öğretmenin derslerde çalgı eğitimine çok fazla zaman ayıramadığı ve çalgı eğitimi dışındaki müziksel faaliyetlere, uygulamalara yer verdiğini düşündürmektedir. Ayrıca müzik dersinde okul çalgılarının kullanımının ve öğretim programının okul çalgıları eğitimi konusunda yetersiz olduğu görülmektedir. Ders kitabı olarak kullanılan kaynağın okul çalgıları öğretimine yönelik eksiklikler taşıdığı da düşünülebilir. 24 (%96) öğretmenin görüşünden yararlanılarak müzik dersi öğretim programında okul çalgısı olarak yalnızca blok flüt kullanıldığı, Orff çalgılarına ve farklı çalgılara zaman ayrılmadığı yorumu yapılabilir. Bu doğrultuda öğretim programındaki çalgı eğitimine ayrılan zamanın yeterli olmadığı çalgıların kısıtlı ve yetersiz olduğu düşünülmektedir.

Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir: Ö18; “Okul çalgıları için ayrılan zaman yeterli. Elimden geldiğince uygulamaya çalışıyorum. Böyle uygun görmüşler.” Ö19; “Müfredatta okul çalgıları diye bir şey yok. Söyleyebileceğimiz birkaç şarkı var, birkaç tane blok flüt parçası var. Öğrenci kitaplarında da “çalgınızla çalın” diyor ama çalgı öncesi bir hazırlık, yönetim, gösterme yok. Öğretmen kendisi göstermek zorunda, müfredat açısından hiçbir şey yok, yeteli değil. Müfredatta okul çalgılarıyla ilgili bir şey yok.”

3.2.2. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Eğitiminde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programındaki Okul Çalgıları Öğretimi İçin Belirlenen Kazanımların Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, “ortaöğretim düzeyi müzik eğitiminde kullanılan müzik dersi öğretim programında okul çalgıları öğretimi için belirlenen kazanımlar yeterli midir?” sorusuna tablo 8’de belirtilen yanıtları vermişlerdir.

Tablo 8. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Eğitiminde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programındaki Okul Çalgıları Öğretimi İçin Belirlenen Kazanımların Yeterliliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Blok flüt dışındaki farklı bir okul çalgısı için belirlenen bir kazanım yok.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	25	100
Öğretim programındaki kazanımlar yeterli değil, gerçekleştirilemiyor.	Ö3-Ö4-Ö5-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö12-Ö14-Ö15-Ö16-Ö19-Ö20-Ö21	14	56
Öğretim programındaki kazanımlar yeterli, gerçekleştirilebiliyor.	Ö1-Ö2-Ö6-Ö11-Ö13-Ö18-Ö22-Ö24-Ö25	9	36
Kazanımlar çocukların seviyeleri için uygun değil.	Ö5-Ö6-Ö8-Ö9-Ö15-Ö16	6	24
Teorik konular ağırlıklı.	Ö3-Ö7-Ö17	3	12

Tablo 8’de görüldüğü gibi 25 (%100) öğretmen blok flüt dışındaki farklı bir okul çalgısı için belirlenen hiçbir kazanımın olmadığını, 14 (%56) öğretmen müzik dersi öğretim programında bulunan okul çalgıları için belirlenmiş kazanımları yeterli bulmadıklarını, 9 (%36) öğretmen müzik dersi öğretim programında bulunan okul çalgıları için belirlenmiş kazanımları yeterli buldukları, 6 (%24) öğretmen kazanımların çocukların seviyelerine uygun olmadığını ve 3 (%12) öğretmen de belirlenen kazanımların genel olarak teorik konular üzerine olduğunu belirtmişlerdir.

Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir: Ö7; “Okul çalgıları için belirlenen bir kazanım yok, bazı şeyler teorik. Yaylı çalgılar, telli çalgılar teorik olarak kitapta var ama dediğim gibi çocuğa arpın resmini gösterip bakın bu arp diye, sonra çocuğa saksafon sesi dinletsen işte bu arp desen belki saksafonu hiç duymamış olsa inanacak. Böyle bir durum... Çalgıyı görmeden tanımak çok doğru bir şey değil. Onu canlı olarak görüp ellerinde tutacaklar.” Ö13; “Kazanımlar yeterli. Kitaptaki kazanımlara dikkat ediyorum. Hangi kazanımları hangi düzeyde verebilmişim diye bakıyorum her zaman, fakat çoğu kazanımı da uygulayamıyoruz. Bölge olarak baktığımızda okul olarak o seviyede olmadığımız için basit bir şekilde bütün kazanımları uygulamaya, vermeye çalışıyorum.”

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları için belirlenen kazanımların yetersiz olduğu düşünülmektedir. Öğretmenlerin ifadelerine göre, müzik dersi öğretim programında blok flüt dışındaki okul çalgıları için kazanım bulunmadığı belirlenmiş, bundan yola çıkarak da müzik dersi öğretim programının blok flüt dışındaki okul çalgıları için yetersiz kaldığı yorumu yapılabilir. Ayrıca öğretim programında ağırlıklı olarak teorik konulara yer verilmesi ve öğrenci seviyesine uygun olan kazanımların yeterli düzeyde olmaması çalgı eğitimini engelliyor olabilir.

3.2.3. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Eğitiminde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programının Çalgı Eğitimi Boyutu Açısından Gerçekleştirilebilirliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, “ortaöğretim düzeyi müzik eğitiminde kullanılan müzik dersi öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirebiliyor musunuz?” sorusuna tablo 9’da belirtilen yanıtları vermişlerdir.

Tablo 9. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Eğitiminde Kullanılan Müzik Dersi Öğretim Programının Çalgı Eğitimi Boyutu Açısından Gerçekleştirilebilirliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirilemiyor.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö14-Ö17-Ö19-Ö20-Ö21-Ö23-Ö24-Ö25	19	76
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından çok ağır.	Ö3-Ö6-Ö8-Ö21-Ö24	5	20
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirilebiliyor.	Ö5-Ö15-Ö18-Ö22	4	16
Müzik dersi öğretim programı içinden yalnızca öğrencilerin seviyelerine uygun olan kazanımları gerçekleştirebiliyoruz.	Ö3-Ö13-Ö16	3	12
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından sadece seçmeli derslerde gerçekleştirebiliyor.	Ö2-Ö21	2	8
Müzik dersi öğretim programı çalgı eğitimi boyutu açısından çok yetersiz.	Ö5-Ö7	2	8

Öğretmenlerden 19'u (%76) müzik dersi öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştiremediklerini, öğretmenlerden 5'i (%20) müzik dersi öğretim programının çalgı eğitimi boyutu açısından çok ağır ve seviye olarak zor olduğunu, öğretmenlerin 4'ünün (%16) müzik dersi öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirdiğini, 3 (%12) öğretmen müzik dersi öğretim programı içinden yalnızca öğrencilerin seviyelerine uygun olan kazanımları gerçekleştirebildiklerini, öğretmenlerin 2'si (%8) müzik dersi öğretim programını çalgı eğitimi boyutu açısından sadece seçmeli müzik derslerinde gerçekleştirebildiklerini ve müzik dersi öğretim programının müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunun gerçekleştirilmesi açısından çok yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 9'daki verilerden görüldüğü gibi öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak; müzik dersi öğretim programının ağır olması ve ilköğretimde çalgı

eğitimi alınamamasının çalgı eğitimi zorlaştırdığı, çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştiren retmenlerin kırk dakikalık bir ders saatinde üretim programına uymaksızın çalgı eğitimi yaptıkları ve üretim programında bulunan kazanımların ğrenci seviyelerinin üstünde oluğu çalgı eğitiminin gerçekleşmesinde olumsuzluklara neden olabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca müzik dersi üretim programında müzik eğitiminin çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştirmek amacıyla yapılacak uygulamaların yetersiz olduğu ve yalnızca blok flüt için belirlenen bazı kazanımların olduğu düşünülmektedir. Daha çok ses eğitimi için belirlenen kazanımların yoğun oluğu çalgı eğitiminin gerçekleşmesini olumsuz yönde etkiliyor olabilir.

Konuyla ilgili bazı retmen görüşleri de şu şekildedir: 2; *“retim programını çalgı eğitimi boyutu açısından gerekleştiremiyorum, fakat bu sene konulan seçmeli derslerde müzik dersini seçen öğrencilerimiz oldu. Onlarda genellikle beşinci ve altıncı sınıf öğrencileri, seçmeli derslerde gitar eğitimi alıyorlar. Seçmeli dersler biraz daha farklı oluyor, yalnızca seçmeli müzik derslerinde çalgı eğitimi boyutunu gerçekleştirebiliyoruz. Böylece daha farklı müzik eğitimi yapılabilir. Müziğe istekli olan öğrenciler olsa daha farklı şeyler yapılabilir.”* 6; *“Ağır formda parçalar verildiğini düşünüyorum. Mesela sağlık öğütlerini benim altıncı sınıflardan sadece dört ğrenci alabiliyor. Demek ki bu parça o sınıf için uygun değil, nk dört kişi alabiliyor. Ağır geliyor. Öncelikle notaları üretmeye çalışıyoruz. Notaları tahtaya yazdığımızda zaten çok az kişi dinliyor. Öğrenciler notaları tam olarak öğrenemediği için üretim programında bulunan çalgı eğitimi için belirlenmiş olan kazanımları gerekleştiremiyorlar. Ve oda ileriki kazanımlara etki ediyor.”* 24; *“Gerekleştiremiyorum. Üretim programı çocukların seviyelerine uygun olarak düzenlenmemiş. Çok ağır. Örneğin değiştirici işaretler bizim için büyük bir sorun.”*

3.3.Alt Probleme İlişkin Bulgular

3.3.1. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğretiminde Müzik Öğretmenlerinin Öğretim Programını Gerçekleştirirken Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, “Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde müzik öğretmenlerinin öğretim programını gerçekleştirirken karşılaştıkları sorunlar nelerdir?” sorusuna Tablo 10’da belirtilen yanıtları vermişlerdir.

Tablo 10. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğretiminde Müzik Öğretmenlerinin Öğretim Programını Gerçekleştirirken Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Ders saatinin haftada bir saat olması okul çalgıları eğitimi için yeterli değil.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	25	100
Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri okul çalgıları eğitimi için yeterli değil.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	25	100
Araç-gereçlerin temini ve kullanılması okul çalgıları eğitimi için yeterli değil.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	25	100
Disiplinler arası işbirliğinin sağlanması açısından okul çalgıları eğitimi yeterli değil.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	25	100
Dersin yapıldığı ortamın uygunluğu açısından okul çalgıları eğitimi yeterli değil.	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25	25	100

Tablo 10’da görüldüğü gibi, öğretmenlerin tamamı ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde öğretim programını

gerçekleştirirken zaman açısından sorun yaşadıklarını, ders saatinin haftada bir saat olmasının okul çalgıları eğitimi için yeterli olmadığını, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin okul çalgıları eğitimi için yeterli olmadığını, araç-gereçlerin temini ve kullanılmasının okul çalgıları eğitimi için yeterli olmadığını, disiplinlerarası işbirliğinin sağlanması açısından okul çalgıları eğitiminin yeterli olduğunu ve dersin yapıldığı ortamın uygunluğu açısından okul çalgıları eğitiminin yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden yola çıkılarak, müzik öğretmenlerinin donanımlı bir müzik sınıfına sahip olmayışı ve ders saatinin az oluşu çalgı eğitimi sürecini olumsuz yönde etkileyebilir. Öğrencilerin kendi dersliklerinde ve haftada bir saat müzik dersi yapması diğer sınıftaki farklı derslerdeki öğrencileri rahatsız ediyor olabilir. Bu gibi etkenlerin çalgı eğitimini sınırlıyor olabileceği düşünülmektedir. ayrıca öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin çalgı eğitimi için uygun olmaması ve araç gereç eksikliği öğretmenlerin dersleri yeteri düzeyde işleyememesi sonucu çalgı eğitimi uygulamaları olumsuz yönde etkilenebilir. Bu da öğrencilerin okul çalgıları eğitimi konusunda yetersiz kalmalarına neden olabilir. Çalgı eğitimi için disiplinler arası işbirliğinin sağlanması konusunda da bütün öğretmenler olumsuz düşünce içerisindedir. Çalgı eğitimi sürecinde fen bilimlerinden, sosyal bilimlerden, tarihten, matematikten yararlanılmadığından, çalgı eğitiminin olumsuz yönde etkilenebileceği yorumu yapılabilir.

Bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir: Ö1; *“Disiplinlerarası işbirliğinin sağlanması açısından, tam üzerine geldi, fen bilgisi dersinde ses konusunu anlatmış öğretmen. Onunla birlikte paralel gitti konularımız. Fakat okul çalgılarını öğretirken çok faydalanamıyorum. Ayrıca hazırbulunuşluk açısından, dördüncü sınıftan başlayarak tam bir müzik eğitimi almış olsalar tabi ki hazırbulunuşlukları iyi olacak fakat bu olmadığı için sorun olarak karşımıza*

çıkıyor.” Ö6; “Zaman açısından çok kısıtlı konuları yetiştirmek mümkün değil. Çalgı eğitimi için bir ders saati kesinlikle yeterli değil.” Ö19; “Yapıldığı ortam açısından sınıfların fiziki durumları belli. Benim porteli bir tahtam yok. Kendi tahtamı kendim çiziyorum. Onun dışında çocuklara bir şeyler göstereceğim zaman kendim uğraşmak zorundayım. En basitinden bir hoparlör bile sıkıntı oluyor, yanımızda taşımamız gerekiyor.” Ö25; “Araç-gereç temini konusunda maddi sorunlardan dolayı sıkıntı yaşanıyor.” Ö13; “Ortam açısından diğer sınıfların motivasyonunu bozduğumuz için dikkatlerini dağıtma konusu hakkında şikayet alıyoruz. Bizler idareye bildirdik fakat sınıf sayısının yetersiz oluşundan dolayı müzik sınıfı oluşturamadık. Sınıfın uygun olmadığını toplantılarda gündeme getiriyorum. Umarın seneye müzik sınıfı oluşturabiliriz.”

3.3.2. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğretiminde Müzik Öğretmenlerinin Öğretim Programını Değerlendirmesi Konusunda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Görüşme yapılan öğretmenler, “Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde müzik öğretmenlerinin öğretim programını değerlendirmesi konusunda karşılaştıkları sorunlar nelerdir?” sorusuna Tablo 11’de belirtilen yanıtları vermişlerdir.

Tablo 11’de görüldüğü gibi öğretmenlerle yapılan görüşmede 11 (%44) öğretmen okul çalgıları öğretirken öğretim programının uygulanmadığını, 8 (%32) öğretmen çalgı eğitimi için belirlenmiş kazanımların yetersiz olduğunu ve öğretim programında çalgı eğitimi için hiçbir uygulamanın bulunmadığını, 7 (%28) öğretmen çalgı öğretimi konusunda öğretim programının daha dolu ve çalgı öğretimine uygun olması gerektiğini, 4 (%16) öğretmen öğretim programında bulunan çalgı öğretimi için belirlenen konularda çalgıyı tanıtmadan doğrudan çalgı öğretimine yer verildiğini, öğretmenlerden 2’si (%8) öğretim

programını uygulayabildiğini ve bir öğretmen (%4) ise çalgı öğretiminde bir sınırın olmaması gerektiğini belirtmiştir.

Tablo 11. Ortaöğretim Düzeyi Müzik Derslerinde Kullanılan Okul Çalgılarının Öğretiminde Müzik Öğretmenlerinin Öğretim Programını Değerlendirmesi Konusunda Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğretmen Görüşleri	İfade Eden Öğretmenler	f	%
Öğretim programı uygulanamıyor.	Ö1-Ö6-Ö7-Ö9-Ö13-Ö16-Ö17-Ö20-Ö21-Ö22-Ö25	11	44
Çalgı eğitimi için belirlenmiş kazanımlar çok az.	Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö8-Ö12-Ö19-Ö23	8	32
Öğretim programı daha dolu ve çalgı öğretimine uygun olmalı.	Ö3-Ö6-Ö7-Ö11-Ö15-Ö21-Ö24	7	28
Çalgıyı tanıtmadan çalgı öğretimine yer veriyor.	Ö2-Ö5-Ö14-Ö19	4	16
Öğretim programını uygulayabiliyorum.	Ö10-Ö18	2	8
Çalgı eğitimi için sınır konulmamalı	Ö15	1	4

Öğretmen görüşünden yola çıkılarak; çalgı eğitimi uygulamaları için belirlenen bir öğretim programının, çalgı eğitimini kısıtlayabileceği düşünülmektedir. Müzik dersi öğretim planı uygulanamaması durumunda çalgı eğitimi sürecinde, öğrencilerin öğretim programındaki çalgı eğitimi için belirlenmiş olan kazanımları gerçekleştirmemeleri dersi, okul çalgıları uygulamalarını ve öğrencilerin çalgı çalabilme durumlarını olumsuz yönde etkiliyor olabilir. Öğretmen görüşlerine göre, müzik dersi öğretim programında yer alan çalgı eğitimi uygulamaları için belirlenmiş kazanımların yetersiz olması bu eğitimin sistematik ve doğru bir şekilde ilerlemesini de engelliyor olabilir. Ayrıca öğretim programındaki kazanımların, öğrencilere temel bilgileri vermeden, çalgıları tanıtmadan doğrudan çalgı öğretimine yer verdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri göz ardı edilerek, çalgıları kolaylıkla çalmaları beklenmektedir. Öğrencilerin çalgının özelliklerini öğrenmeden, bazı teorik

eğitimi almadan çalgı öğrenimine geçmesiyle bu uygulamanın olumsuz etkilenebileceği düşünülmektedir.

Konuyla ilgili bazı öğretmen görüşlerine şu şekildedir: Ö3; *“Öğretim programındaki bütün kazanımları uygulayamıyorum, ama zaman yeterli olsa uygulanabilir. Ayrıca öğretim programı içeriğinin daha dolu olması gerekir, özellikle çalgı eğitimi için. Kazanımlar genelde müzik teorisine yöneliktir.”* Ö15; *“Sınırımız nedir onu bilemiyoruz. Ne kadarını öğretmemiz gerekiyor orda bir sıkıntı var. Bazı şeylerin daha net olarak belirtilmesi gerekiyor. Dördüncü sınıfta fa, sol, la; beşinci sınıfta re, mi notaları öğretilmeli, ama bunu kaç arkadaşımız uyguluyor onu bilemiyorum. Genellikle müfredatın dışına çıkıyoruz. Kızımdan biliyorum, kızımın öğretmeni o kadar zor şeyler soruyor ki sınav zamanı onu çalıştırmak istemiyorum. Ben sınavlarda müfredatın dışına çıkmıyorum, fakat öğrencilerimin kendini geliştirmesi için güncel şarkıları çaldırıyorum, onlara artı veriyorum. Müzik dersinde sınır koyulması taraftarı değilim. Biraz da bunu öğretmenin becerisi belirliyor. Okulun öğrencilerin becerisi belirliyor. Daha ziyade yapabilecekleri şeylerden sorumlu tutmak gerekiyor.”*

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgıları ve bu çalgıların öğretiminde karşılaşılan sorunların incelenmesi için müzik derslerini yürüten 25 ders öğretmenin görüşleri alınmış ve öğretmenlerin çalgı eğitimini gerçekleştirirken karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma üç alt problem altında incelenmiş, bu alt problemler doğrultusunda bulgular belirlenerek yorumlanmış ve bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemi “Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde hangi okul çalgıları kullanılmaktadır, öğrencilerin bu çalgılara karşı olan yaklaşımı ve çalgıları edinebilme durumları nasıldır?” şeklindedir. Bu alt problem

doğrultusunda, ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının yetersiz olduğu, yalnızca blok flüt ve melodikanın kullanıldığı, Orff çalgılarına ve farklı okul çalgılarına yer verilmediği, derslerde kullanılan okul çalgılarına karşı ilgili öğrencilerin olduğu fakat farklı okul çalgılarının kullanılması durumunda derse ilginin arttığı sonucuna varılmıştır. Morgül (2003) “Müzik Eğitiminde Güdülemenin Önemi” adlı çalışmasında; bireylerin ezgili ve vurmali çalgıları kolaylıkla kullanarak müziği başarabilme yetisinin geliştiğini, böylece derslere olan ilgilerinin arttığını vurgulamıştır. Ayrıca “Basit bir vurmali çalgıyla şarkıya eşlik eden çocuk, müziği başardığı duygusunu yaşar. Çaldığı çalgıyı elinden bırakmak istemeyen çocuk derse ilgisini sürdürür.” şeklindeki ifadesinden çocukların müzik derslerine olan ilgilerinin farklı okul çalgıları kullanımıyla desteklendiği anlaşılabılır.

Öğrencilerin çalgı edinebilmeleriyle ilgili olarak, çoğunlukla blok flütü edinebildikleri, ancak bunun dışında kalan Orff çalgıları gibi farklı okul çalgılarını edinemedikleri ve derslerde blok flüte göre daha kolay olduğunu düşündükleri melodika kullanmayı tercih ettikleri, müzik derslerinde her zaman kullanılmayan Orff çalgıları ya da farklı okul çalgılarını kullanmak istedikleri belirlenmiş; bunun sonucunda da ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde öğrencilerin blok flüt çalmak istemediği sonucuna varılmıştır. Ayrıca ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan çalgıların temininin yeterli olmadığı ve çalgı temini konusunda idareden hiçbir desteğinin olmadığı böylece derslerde çalgı eğitiminin verimli olarak gerçekleştirilemediği ortaya çıkmıştır. Konuyla benzerlik gösteren Kılıç’ın (2009) yaptığı bir çalışmada; okul çalgıları temininin yetersiz olduğu, aile ve idarenin çalgı temini konusunda destek olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Yine Kılıç’ın (2009) çalışmasında “Öğrencilerin derse getirmekle sorumlu oldukları kitap, defter, çalgı (blok flüt, melodika) gibi araç-gereçleri düzenli olarak getirmemeleri dersi verimli işlemek açısından olumsuz bir durum yaratmakta” olduğu ifade edilmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi “Ortaöğretim düzeyi müzik eğitiminde kullanılan müzik dersi öğretim programında okul çalgıları öğretimine yeteri kadar zaman verilmekte midir?” şeklindedir. Bu alt problem doğrultusunda, müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları öğretimine ayrılan zamanın yeterli olmadığı, yalnızca blok flüt için belirlenmiş yüzeysel kazanımlara yer verildiği, müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları öğretimi için belirlenen kazanımların yetersiz olduğu ve çalgı öğretimi olumsuz yönde etkilediği ve ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programının çalgı eğitimi boyutu açısından gerçekleştirilemediği ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili olarak Acar’ın (2009) “Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blokflütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmedeki Yeterliliği” adlı yüksek lisans tezinde okul çalgısı olarak kullanılan blokflütün 2007-2008 ilköğretim müzik öğretim programındaki hedefleri gerçekleştirebilmede yetersiz bir çalgı olduğu sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarının öğretiminde müzik öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar nelerdir?” şeklindedir. Bu alt problem doğrultusunda, ortaöğretim düzeyi müzik derslerinde kullanılan okul çalgılarını öğretirken ders saatinin haftada bir saat olması, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi, araç-gereç temini ve kullanılması, disiplinler arası işbirliğinin sağlanması, dersin yapıldığı ortamın uygun olmayışı açısından yetersiz olduğu ve okul çalgılarının öğretiminde müzik dersi öğretim programının uygulanmadığı, çalgı eğitimi için belirlenmiş kazanımların çok az olduğu ve müzik dersi öğretim programının çalgı öğretimine uygun olmayışından dolayı çalgı eğitiminin olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır.

Literatüre bakıldığında benzer sonuçların elde edildiği de görülmektedir. Köroğlu (2013), “İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan Müzik Dersi

Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar” adlı yüksek lisans tezinde, programın müziksel ilke, kavram ve bilgiler konusunda programı yetersiz buldukları, kazanımlarda yer alan konuların öğrencilerin seviyesine uygun olarak hazırlanmadığı sonucuna varmıştır. Yine konuyla ilgili Aksu’nun (2007), “İlköğretim 8. Sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi” adlı doktora tezinde, ders saatinin azlığı, ilköğretim 8. sınıf müzik programının uygulanması aşamasında öğrenme etkinliklerinin organizasyonunda ve işletilmesinde önemli sorunlar yaratmaktadır sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma sonuçlarına dayanılarak ortaöğretim düzeyi müzik eğitiminde çalgı eğitimiyle ilgili olarak şu önerilerde bulunulmuştur:

- Orff çalgıları, ritim çalgıları gibi farklı okul çalgılarını kullanarak çalgı kullanımını zenginleştirilmelidir.
- Çalgı eğitimi uygulamaları farklı çalgılarla gerçekleştirilmelidir.
- Farklı okul çalgıları öğrencilere tanıtılmalı okul idaresinin desteğiyle bir müzik odası sağlanmalı ve müzik odasında çeşitli okul çalgıları ve müzik aletleri olmalıdır.
- Her öğrenci mutlaka bir müzik aleti edinmeli, müzik dersinin ihtiyacı olan araç-gereçlerin temin edilmesi konusunda okul yöneticilerinin daha duyarlı davranmaları sağlanmalıdır.
- Müzik dersi öğretim programındaki okul çalgıları öğretimine ayrılan zaman arttırılmalı.
- Çalgı eğitimi için belirlenen kazanımlar yalnızca blok flütle sınırlandırılmamalı, müzik dersi öğretim programında farklı okul çalgıları için belirlenen kazanımlara da yer verilmeli.
- Okul çalgıları eğitimi için belirlenen kazanımlar öğrencilerin seviyelerine göre oluşturulmalı ve uygulanabilir olmalı, ortaöğretim düzeyi müzik

derslerinde kullanılan müzik dersi öğretim programının çalgı eğitimi boyutu açısından daha verimli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için blok flüt ve melodikanın dışında kullanılabilecek okul çalgıları da olmalı.

- Müzik derslerinde çalgı eğitiminin yeteri kadar gerçekleştirebilmek için ders saatleri haftalık bir saat yerine iki saate çıkarılmalı.
- Öğrencilerin çalgı eğitimini gerçekleştirebilmeleri için, hazır bulunuşluk düzeyleri göz önüne alınarak belirlenecek olan kazanımlarla oluşturulmuş bir müzik dersi öğretim programı hazırlanmalı, müzik dersi öğretim programının, çalgı öğretimine uygun olarak düzenlenmeli önerisinde bulunulmuştur.

KAYNAKÇA

- Acar, M.A. (2009). *Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blokflütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmedeki Yeterliliği*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Aksu, C. (2007). *İlköğretim 8. Sınıf Müzik Programının Hedeflerine Ulaşma Düzeyinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Bozkaya, İ. (2001). *Okul ortamında müzik*. (Birinci Basım). Bursa: Özsan Matbaacılık.
- Çevik, D. B. (2007). "Müzik Öğretim Yöntemlerinden, Orff Müzik Öğretisine Genel Bir Bakış." Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 9(1): 95-100.
- Demirel, Ö. (2009). *Eğitimde program geliştirme*. (On İkinci Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

- Ekici, T. (1998). *Orff Çalgıları ve Müzik Eğitiminde Kullanım Yöntemleri*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kılıç, I. (2009). "İlköğretim Okullarındaki Müzik Derslerinde Kullanılan Araç-Gereç Sorunları." 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 23-25 Eylül, Samsun.
- Köroğlu, G. N. (2013). *İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan Müzik Dersi Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programı İle İlgili Görüşleri Ve Karşılaştıkları Sorunlar*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Kurtuldu, M.K. (2007). *Bilgiyi İşleme Modeline Dayalı Piyano Eğitiminde Genel Öğrenme Stratejilerinin Yeri Ve Görsel İmajlar Oluşturma Yönteminin Kullanılabilirlik Düzeyi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Levent, A. ve Umuzdaş, S. (2013). "İlköğretimde Müzik Öğretmeninin Kullandığı Çalgının Öğrencinin Derse İlişkin Tutumuna Etkisi." *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 2(2): 84-88
- Morgül, M. (2003). "Müzik Eğitiminde Güdülemenin Önemi." *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 41: 48-51.
- Öcal, A. O. (2014). *İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Öğretim Programında Uygulanan Blok Flüt Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşleri (Ankara İli Örneği)*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özgül, İ. (2009). "Türkiye'de İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Çözümlemesi." 38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi), 10-15 Eylül, Ankara.
- Tanrıöver, A. U. ve Tanrıöver Başaran, G. (2015). "Genel, Özenen ve Mesleki Müzik Eğitimi Süreci İçinde Verilen Keman Eğitiminde Karşılaşılabilecek

Olası Güçlükler.” *The Journal of Academic Social Science Studies*. 32: 555-567

Toptaş, B. (2008). *Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programlarında Piyano Eğitimine Deneysel Yaklaşım*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sivas.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6. Baskı) Ankara: Seçkin Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

In this study, it is aimed to determine instruments used in secondary school music lessons and examination of the problems in the teaching of these instruments. Music education in secondary schools attached to national education institutions is of great importance in terms of cognitive, affective and development of students and music courses are therefore compulsory in schools. Individuals can perform themselves musically by means of instrumental education, and by means of instrumental education, students have to have a more disciplined and regular viewpoint towards life, and individuals can be accepted in society. Supporting musical education in school with instrumental education has great importance in terms of the musical experiences of the students. For this reason, instrumental education has great importance in terms of the permanence of music education in secondary school.

Instrument teaching is crucial and basic part of music teaching at secondary school. By this reason, it is significant to confirm whether they use instrument in music lessons or not, whether they reach their goal at music teaching program or not, to check the thoughts of music teachers who attend music lessons, and to find whether these schools have adequate equipment or not. In accordance with the research findings, solutions are offered to make secondary school music instruments education more effectively and more efficiently, and to eliminate the problems encountered on this issue. In instrument education given in secondary school music lessons, the primary purpose of teachers is to make children love school instruments. Loving instrumental and instrumental education is one of the biggest factors that will facilitate instrumental teaching.

Method

In this research data is performed by interview technique from qualitative research approaches and analyzed descriptively. Evaluating means is interview form. Data is gathered by the experiences, views, and attitudes of the individuals from this research form.

Universe of the research is composed of music teachers teaching at secondary schools of MEB in Kayseri.

Sample of the research is made up of the music teachers working at state schools of MEB in the central districts of Kayseri. Interview technique is carried out on a total of 16 females 9 males 25 teachers by means of interview form and gained in-depth and detailed information about them. Moreover, acceptance and willingness is considered on this research.

Qualitative data gained from the interviews has been analyzed by utilizing content analysis method. Interview data has been analyzed descriptively and this data has been transferred to computer. The answers of teachers have been coded and these codes made up the themes. Charts have been used for presentations of for codes and themes. While filing the interview data, the situation has been described. In order to indicate the views of the interviewed individuals and to make people understand better this circumstance the teachers' views also placed.

Findings (Results)

In this study, it is discovered that the music instruments used at secondary schools are inadequate, just block flute and melodica are used, Orff instruments and other instruments are not placed; likewise, students are not able to utilize different instruments and school administrations do not support the music teachers at this point. It is also found out that the time separated for music lessons are not enough for the lessons, just slight acquirements are possible for block flute in this time, and instrument teaching is not feasible in this limited time. It is concluded that course hours per week is solely 1 hour and what is more, the time is not sufficient for students to be readiness, obtaining and using the instruments, co-operation among disciplines, the lesson area is not suitable for the lesson. Instrument teaching is affected negatively for these reasons.

Conclusion and Discussion

According to the study results, various instruments such as Orff instruments, rhythm instruments should be used, different school instruments should be

introduced to the students, each student should definitely own a music instrument, school administration should also support about obtaining instruments. Course hours for music lessons should be increased, instruments should not be limited with the block flute, acquisitions for the music lessons should be suitable for the students' levels, and also this acquisition should be practicable. In order to carry out instrument teaching efficiently in music lessons course hours should be two hours per week, a suitable music lesson teaching program should be prepared for the students for their readiness levels, music lesson equipment requirements (such as piano, organ, Orff instruments, sound systems, loudspeaker) should be supplied from school budget, co-operation among disciplines should be performed, suitable environment should be prepared for music lessons and teaching music instruments. Such offers have been suggested.